

การทุจริตในการประมูลงานก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

The Problem of Corruption in Bid Tendering For Construction Projects

In Local Administration Organizations

สงกรานต์ มหาวาน¹

เสรี พิจิตรศิริ²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะทำความเข้าใจกับระบบการทุจริตในการประมูลงานก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยส่วนหนึ่งได้จากการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและอีกส่วนหนึ่งได้จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง และข้าราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า การทุจริตในการประมูลงานก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เริ่มตั้งแต่การเข้าไปยื่นซองประกวดราคาจะมีผู้มาทาบตามขอส่วนแบ่งเป็นเปอร์เซ็นต์จากเงินที่จะได้จากสัญญาที่จะทำกับหน่วยงานนั้น มีการเรียกร้อยค่าตอบแทนที่ผู้ชนะการประกวดราคาจะต้องให้ ผู้ชนะการประมูลมักจะเป็นกลุ่มบุคคลที่คุ้นเคยกับนักการเมืองหรือเครือข่าย ขอนักการเมืองทั้งสิ้น มีน้อยรายที่ผู้ชนะการประมูลเป็นผู้รับเหมาเป็นกลุ่มคนหน้าใหม่ หรือมาจากพื้นที่อื่น

Abstract

This research aims to gain more knowledge and understanding of the irregularities in the bid tendering of construction projects in local administration organizations. The data employed in this research were derived from the method of participant observation and interviewing of some construction businessmen and employees of local administration organizations. Results from the analyses of data indicate the onset of corruption begins when a bidder submits a bid for a project. Secretly, an inside person from the local administration organization would covertly ask for a kickback in exchange for awarding the project to the bidder. The awardees of a construction project are almost always the same people who either are close to or are relatives of local politicians. In a very rare cases, successful bidders came from outside of the local area.

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

² อาจารย์ประจำวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

คำสำคัญ: การทุจริต

Keywords: Corruption

คำนำ

ในปัจจุบันมักจะปรากฏข่าวเกี่ยวกับ การทุจริตคอร์รัปชัน ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งการทุจริตดังกล่าวได้ส่งผลกระทบ ต่อกระแสการกระจายอำนาจ และความศรัทธาต่อระบบการปกครองท้องถิ่นอย่างยิ่ง (โกวิทย์ พวงงาม, 2549) การกระทำทุจริตส่วนหนึ่งจะเป็นการกระทำของบุคคลที่มีอำนาจและหน้าที่ อยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่อีกส่วนหนึ่งเกิดจากการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง ไม่ให้ความสนใจหรือสนใจจะแก้ไขปัญหาและบ่อยครั้งเป็นการกระทำในลักษณะของการปล่อยประละเลยให้ผู้รับเหมาทำการทุจริตในการประมูลงาน ในลักษณะของการฮั้วประมูล ถึงแม้ว่ารัฐจะออกมาตรการต่างๆ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตฮั้วประมูล เช่น การกำหนดให้มีการประมูลงานทางอินเทอร์เน็ต หรือการกำหนดให้มีการประกาศจัดซื้อจัดจ้างให้แพร่หลาย ทั้งทางสถานที่ราชการต่างๆ หรือทางอินเทอร์เน็ต แต่ก็ไม่สามารถป้องกันระบบการทุจริตหรือการฮั้วประมูลได้ จากปัญหาดังกล่าวในเบื้องต้น ผู้ศึกษาจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาทำความเข้าใจกับระบบการทุจริตในการประมูลงานก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน

วิธีการศึกษา

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะทำความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการทุจริตในการประมูลงานก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน ผู้ศึกษาจึงได้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ กลุ่มผู้ประกอบการที่เข้าประมูลงานก่อสร้าง กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอแห่งหนึ่งใน จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลในลักษณะการปอดมตัวเข้าเป็นผู้รับเหมาก่อสร้างเข้าร่วมการทำประมูลงานก่อสร้างให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่รู้จักตัวของผู้ศึกษา ข้อมูลอีกส่วนได้จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ ผู้รับเหมาก่อสร้าง ที่ชนะการประมูลงานก่อสร้างจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ เป็นประจำโดยเฉพาะโครงการใหญ่ๆ ที่มี

งบประมาณตั้งแต่ 100,000 บาทขึ้นไป ซึ่งมีผู้ประกอบการ หรือผู้รับเหมาก่อสร้างที่ชนะการประมูลงานก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า กระบวนการประมูลงานก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เริ่มตั้งแต่ก่อนที่จะผู้ประมูลจะเข้าไปยื่นซองประกวดราคาจะมีผู้มาทบทวนขอส่วนแบ่งเป็นเปอร์เซ็นต์จากเงินที่จะได้จากสัญญาที่จะทำกับหน่วยงานนั้น เพื่อแลกกับความสะดวกในธุรกิจ มีการกำหนดลักษณะเฉพาะของสิ่งที่ผู้ชนะการประกวดราคาจะต้องซื้อ หรือจัดหาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในส่วนที่เกี่ยวกับโครงการทั้งขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ ผู้ได้รับสัมปทานมักจะเป็นผู้ใกล้ชิดหรือตัวแทนของนักการเมือง หรือเครือข่าย หรือคนคุ้นเคยของนักการเมืองทั้งสิ้น มีน้อยมากที่ผู้ประกอบการ ผู้รับเหมาเป็นกลุ่มคนหน้าใหม่ หรือมาจากพื้นที่อื่น

ผู้ศึกษาได้สังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พูดคุยกับผู้ประกอบกิจการรับเหมาก่อสร้างและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประมูลงานก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ค้นข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์แบบมีส่วนร่วมของตนเอง พบว่าการประมูลต่างๆเริ่มต้นด้วยการ ได้เปรียบหรือเสียเปรียบทางการได้รับทราบข้อมูลข่าวสารการประมูลงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อมูลข่าวสารการประมูลงานก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานราชการในเขตพื้นที่ที่สามารถรับทราบได้จากหลายแหล่ง ได้แก่ ทราบจากบุคคล เจ้าหน้าที่ ภายในองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาล มากที่สุดเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ จากการประกาศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งที่ติดประกาศหน้าหน่วยงาน หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต วิทยุ บริษัทเอกชน ทางหน่วยงานราชการส่งประกาศการจัดซื้อจัดจ้างมาให้ และจากเพื่อนผู้รับเหมาด้วยกัน และเหตุผลในการตัดสินใจในการขอซื้อหรือรับเอกสารสอบราคาในแต่ละโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานราชการ เพื่อจะเข้าร่วมประมูลงานนั้น ผู้รับเหมาพิจารณาในด้านราคงานเป็นหลัก เพราะบางงานหรือโครงการสูงเกินกว่าศักยภาพของตนเองก็จะไม่รับ หรือหากมีการเรียกรับค่าคอมมิชชั่นของผู้บริหารของ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สูงเกิน และอาจขาดทุนก็จะไม่รับ เมื่อราคางานหรือโครงการแต่ละโครงการที่รับมีราคาที่เหมาะสมกับศักยภาพ มีการเรียกค่าคอมมิชชั่นที่เหมาะสมกับราคางานก็จะเข้าร่วมประมูลงาน รองลงมาปัจจัยที่นำมาพิจารณาคือ สถานที่ก่อสร้าง จะพิจารณาว่า สถานที่ก่อสร้าง อยู่ใกล้แหล่งวัสดุหรือไม่ เส้นทางที่ใช้ขนส่งวัสดุ ยากง่ายเพียงใด อยู่ใกล้แหล่งชุมชนหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อจะได้เตรียมงานให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานที่ที่จะทำการก่อสร้าง ถ้าสถานที่รับงานอยู่ในพื้นที่ และไม่ทำให้สูญเสียต้นทุนในการขนส่งหรือย้ายสิ่งของมากนักก็จะเข้าร่วมประมูล บางโครงการอยู่ในเขตพื้นที่ห่างไกล การคมนาคมลำบากต่อการขนส่งสินค้า และง่ายต่อการเกิดอุบัติเหตุ ทำให้เสี่ยงต่อความสำเร็จของโครงการก็จะไม่รับ อีกทั้งผู้รับเหมาฯยังพิจารณาจากบริษัท หรือบุคคลที่เข้าร่วมประมูลงานทั้งนี้เพราะ บางพื้นที่จะมีบริษัท หรือผู้รับเหมาเจ้าประจำอยู่ หากผู้รับเหมาพื้นที่อื่นเข้ามาแข่งหรือล้ำเส้นก็จะเป็นการไม่ดี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งจะมีผู้รับเหมาเพียงไม่กี่เจ้าที่ผูกขาดอยู่ และบางพื้นที่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับเหมาเสียเอง จึงยากที่ผู้รับเหมารายอื่นจะเข้าไปร่วมประมูลงานด้วย

นอกจากนี้ผู้รับเหมาฯยังพิจารณาจากลักษณะงานที่ทำว่าเป็นรูปแบบใด มีบุคลากร พนักงาน และลูกจ้างของบริษัท/หน่วยงานเพียงพอที่จะดำเนินการตามโครงการที่จะประมูล หรือไม่ ราคาวัสดุปัจจุบันมีราคาขึ้นลงไม่คงที่หรือไม่เช่นกัน ซึ่งที่ผ่านมาผู้รับเหมาหลายรายต้องประสบปัญหาภาวะขาดทุน และหนีโครงการ เพราะเกิดจากการต้องแบกรับราคาวัสดุก่อสร้าง มีราคาขึ้นสูงอย่างรวดเร็ว และอันดับสุดท้ายผู้รับเหมาพิจารณาจากการอำนวยความสะดวกจากบุคลากร เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนเปิดช่องทางให้เข้าร่วมประมูลได้โดยอิสระหรือไม่ ทั้งนี้บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งจะกีดกันไม่ให้ผู้รับเหมาหน้าใหม่ หรือที่มาจากพื้นที่อื่นเข้าร่วมประมูลงาน เพราะที่ผ่านได้ค่าคอมมิชชั่น หรือค่าน้ำร้อนน้ำชาจากผู้รับเหมาเจ้าประจำตลอด และคอยจะกำหนดกฎเกณฑ์กัน โครงการต่างๆ ที่เอื้อประโยชน์ให้กับผู้รับเหมารายเดิม หรือถ้าจะเข้าร่วมประมูลงานก็ต้องมีเงินพิเศษให้กับบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การขอซื้อหรือรับเอกสารสอบราคาได้ และเพื่อจะเข้าร่วมประมูลงานสะดวกและง่ายยิ่งขึ้น

ช่วยอำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน เมื่อมีการจ่ายเงินสินบนหรือเงินพิเศษเป็นสิ่งที่รู้ล่วงหน้าว่า จะต้องจ่ายเป็นจำนวนเท่าใด จ่ายอย่างไร โดยไม่ต้องมีใครเอ่ยปาก เพราะกลายเป็นวัฒนธรรมประเพณีในการดำเนินกิจการไปแล้ว และคนส่วนใหญ่ที่ทำธุรกิจก็ยอมรับที่จะปฏิบัติตามเงื่อนไขไปและซื้อเครื่องจักรต่างๆ ของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเช่นกัน ทั้งนี้ เนื่องจากในสภาพแวดล้อมการทำธุรกิจในปัจจุบัน มีสภาพการแข่งขันสูงมาก ความล่าช้า หรืออุปสรรคด้านกฎระเบียบที่ยุ่งยาก จะมีผลต่อการดำเนินธุรกิจภายใต้สภาพการแข่งขันสูงเช่นปัจจุบันจึงจำเป็นต้องหาทางแก้ไขปัญห โดยการจ่ายเงินสินบนให้แก่ผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในส่วนของระบบการทุจริตการประมูลงานก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ผู้ศึกษาจะนำเสนอผลการศึกษาผ่านแนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการกิจการรับเหมาก่อสร้าง เพื่อให้เห็นถึงระบบการทุจริตในการประมูลงานก่อสร้างอย่างเป็นระบบมากที่สุด ดังนี้

การยินยอมไม่รับงานประมูลงานก่อสร้างของผู้ประกอบการกิจการรับเหมาก่อสร้าง พบว่า เกือบทุกหน่วยงานหรือทุกโครงการที่เข้าร่วมประมูลงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานราชการนั้นล้วนได้รับการติดต่อจากบุคคลหรือ กลุ่มบุคคล เพื่อขอให้ยินยอมไม่รับงานโครงการ ทั้งนี้จะเป็นการพูดคุยกันก่อนตกลงกันเองว่าใครจะได้งานนั้นไป ใครให้ผลประโยชน์มากก็จะเป็นผู้ได้งานนั้นไป เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งจะมีกลุ่มบริษัท ห้าง ร้าน หรือผู้ประกอบการผู้รับเหมาที่รับงานประจำอยู่แล้ว เมื่อมีผู้รับเหมารายอื่น หรือหน้าใหม่เข้ามาก็จะเข้ามาชี้แจง พูดคุยว่าพื้นที่นี้เป็นของตัวเอง ซึ่งผู้ประกอบการผู้รับเหมาส่วนใหญ่จะรู้ดีกันอยู่แล้วว่า ว่ากลุ่มผู้รับเหมา หรือผู้ประกอบการใดบ้างที่ไม่ควรเข้าไม่ยุ่งเกี่ยว หรือเข้าไปแข่งขันประมูลงานด้วย

ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดระบบการทุจริตในการประมูลงานก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มักมีเรื่องของผลประโยชน์ กลุ่มอิทธิพลเข้ามาเกี่ยวข้อง นับตั้งแต่การลงทุนด้วยการซื้อคะแนนเสียงคะแนนนิยม เพื่อจะชนะการเลือกตั้งแล้วถอนทุนคืนในรูปแบบของการคอร์รัปชันสารพัดรูปแบบการลงทุน มีตั้งแต่แบบตรงไปตรงมาด้วยการให้เงินสิ่งของ และผลประโยชน์ ผ่านหัวคะแนนในเครือข่ายของธุรกิจการเมืองกับ

ประชาชนที่มีฐานะยากจน เพื่อแลกกับคะแนนเสียง จะเห็นได้จากการรับเหมาโครงการต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เป็นโครงการขนาดใหญ่ และขนาดกลาง ผู้รับเหมามักจะเป็นกลุ่มผลประโยชน์ เครือญาติของนักการเมืองท้องถิ่น ขณะที่โครงการเล็กๆ มักจะเป็นผู้รับเหมาทั่วไปทั้งที่ไม่รู้จักคุ้นเคยเป็นการส่วนตัวกับนักการเมืองและข้าราชการท้องถิ่น

ทั้งนี้การทุจริตการจัดซื้อจัดจ้างโครงการต่างๆ ของหน่วยงานราชการมักจะใช้เงินงบประมาณแผ่นดินเป็นประโยชน์กับตัวเองและพรรคพวก เช่น ล็อกสเปคให้ข้อมูลให้ประโยชน์กับผู้ผลิตหรือผู้ขายที่เป็นพรรคพวก จัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีพิเศษไม่ต้องประกวดราคา โดยอ้างว่าเป็นงานเร่งด่วน ข่มขู่คุกคามกดดันผู้ประมูลงานรายอื่น ถ่มการประมูลด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การร้องเรียกหรือวิ่งเต้นให้ผู้มีอำนาจตั้งกรรมการสอบสวนเพื่อหาเหตุผลยกเลิกการประมูลเมื่อผู้ชนะไม่ใช่พรรคพวก เพื่อเปิดการประมูลภายใต้กติกาใหม่ ถึงแม้จะมีบทบัญญัติห้ามผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนได้ส่วนเสียในสัญญาไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตนเอง แต่กลับมีข่าวการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ตลอดเวลา ขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีกฎหมาย กฎและระเบียบมากมาย แต่ไม่อาจป้องกันการทุจริตได้ ถ้ามองกันในเชิงกลไกหรือปัจจัยภายนอกน่าจะมีสาเหตุจากหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในป้องกันและปราบปรามการทุจริต เช่น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน กรมสอบสวนคดีพิเศษ ไม่สามารถสร้างกลไกและเครือข่ายให้ครอบคลุมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบกับผู้บริหารและสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพัฒนากลวิธีในการหลีกเลี่ยงกฎหมายได้อย่างแนบเนียนมากขึ้น เช่น การสมยอมหรือฮั้วข้ามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อมีกฎหมายห้ามผู้บริหารหรือสมาชิกสภามีส่วนได้ส่วนเสียในสัญญากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ก็ใช้วิธีการให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งหนึ่งไปประมูลงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อีกแห่งหนึ่งเพื่อเลี่ยงกฎหมาย เครือข่ายในลักษณะนี้ขยายใหญ่โตมากขึ้นเรื่อยๆ จากเดิมที่ฮั้วเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเขตพื้นที่ติดต่อกันก็ขยายข้ามพื้นที่มากขึ้นเรื่อยๆ

อภิปรายผลและเสนอแนะ

การปราบปรามการทุจริตคอร์ปชั่นนั้น จึงต้องมียุทธศาสตร์และอาศัยพลังกำลังมากมายรวมทั้งต้องใช้ความร่วมมือจากหลายฝ่าย ที่ผ่านมามีระบบการปราบปรามการทุจริตของไทยเป็นระบบแบบต่างคนต่างทำ กระจัดกระจายไปหมด ทำให้การดำเนินการปราบปรามไม่หมดไปเสียที ในความเป็นจริงแล้วการปราบปรามการทุจริต ถ้าจะเอากันจริงๆ ง่ายๆ ก็สามารทำได้ สำเร็จได้ สิ่งที่ต้องทำอย่างเร่งด่วนภายในช่วงเวลานี้คือ ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งสร้างความรู้ความเข้าใจในภัยของการทุจริต โดยการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์อย่างจริงจัง และเข้มข้นเกี่ยวกับภัยการทุจริตต่อชาติบ้านเมือง ด้วยสื่อทางวิทยุและโทรทัศน์ ให้เข้าถึงประชาชนทั่วประเทศ

ผู้นำทั้งระดับประเทศ และท้องถิ่นจึงต้องเป็นผู้นำเอง ที่ต้องเป็นกำลังหลัก ที่จะนำไปสู่การปราบปรามทุจริต คอร์ปชั่นที่แท้จริง ความมั่นคงของประเทศ ไม่ใช่เพียงแค่เรื่องของเศรษฐกิจหรือการปกครองประเทศเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับชาติที่ประเทศ ต้องปราศจากการทุจริตคอร์ปชั่นด้วย

ระบบการทุจริตในการประมุลงานก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ลูกหลานนักขึ้นทุกขณะ สะท้อนให้เห็นถึงการแผ่รากฝังลึก จนไม่สามารถหยุดยั้งให้ทุเลาเบาบางลงได้ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใดก็ตาม ก่อนหน้านี้ภาครัฐและหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในการปราบปรามการทุจริตในประเทศไทยได้พยายามตั้งกฎเกณฑ์ เงื่อนไขใหม่ เพื่อแก้ไขปัญหการทุจริตให้หมดลงไปจากสังคม ระบบการทุจริตในการประมุลงานก่อสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นปัญหาสำคัญและเป็นปัญหาใหญ่ที่จะเข้ามาจัดการแก้ไข แม้หลายฝ่ายจะมองว่าเป็นคดีเล็กๆ แต่หากมองให้ลึกลงไปจะพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นฐานที่การเมืองที่ทุจริตกันเป็นทอดๆ ถึงระดับชาติและการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการลอกเลียนการทุจริตในระดับชาติทุกรูปแบบ นอกจากนั้นการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีลักษณะเกี่ยวเนื่องกับการเมืองในระดับชาติ เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นฐานของพรรคการเมือง พรรคใหญ่ ขณะที่การเมืองระดับชาติก็ให้การปกป้องคุ้มครององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในลักษณะพึ่งพาซึ่งกันและกัน ยกตัวอย่างเช่น ในการเลือกตั้งนายกองค์การ

บริหารส่วนตำบลจะมีพรรคการเมืองหนุนหลัง และกลายเป็นหัวคะแนนสำคัญให้กับพรรคเมื่อถึงคราวเลือกตั้งใหญ่

เมื่อกลไกหน่วยงานของรัฐไม่สามารถป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้ผล ก็ควรพัฒนาความเข้มแข็งของภาคประชาชน ให้ประชาชนในพื้นที่ตรวจสอบการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่บนเงื่อนไขที่ต้องให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอย่างรอบด้านเพื่อให้เกิดการตื่นตัว ภาครัฐ และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องควรผลักดันให้มี พ.ร.บ.สภาองค์กรชุมชนโดยเร็ว เพราะกฎหมายดังกล่าวเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมตรวจสอบการใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะทำให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เคยได้ผลประโยชน์จากโครงการจัดซื้อจัดจ้างต่างๆ ถูกตรวจสอบ และจำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณ ที่เป็นความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มเครือข่ายภาคประชาชนในการร่วมตรวจสอบ ติดตามประเมินผลการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม

ควรมีการปลูกฝังค่านิยมให้แก่ประชาชนทุกระดับของสังคมไทยให้ช่วยกันต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันในทุกรูปแบบ โดยปลูกฝังตั้งแต่ในระดับครอบครัว โรงเรียน ไปจนถึงองค์กรต่างๆ และสื่อมวลชน เรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายต้องร่วมกันอย่างจริงจัง ภาครัฐ และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องควรมีมาตรการที่จริงจัง ที่มีการลงโทษนักการเมืองในระดับชาติ ท้องถิ่น บริษัทธุรกิจเอกชน และข้าราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้างในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานราชการอย่างชัดเจน

เอกสารอ้างอิง

โกวิท พวงงาม. (2549). การทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรการและกลไกการป้องกัน. สืบค้นเมื่อ 13 ธันวาคม 2554 จาก <http://www.kpi.ac.th/kpith/pdfs/วารสาร/53/01/50-03%2007.การทุจริตในอปท.-รศ.ดร.โกวิท%20พวงงาม.pdf>